

12. PROPOSTA DE MESURES I ACCIONS

12. PROPOSTA DE MESURES I ACCIONS

La Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, en l'article 11, apartat f, estableix que els catàlegs de paisatge incorporaran una proposta de mesures i accions necessàries per a assolir els objectius de qualitat paisatgística. Les mesures, tal com s'han concebut en el Catàleg, equivalen a criteris generals que contribueixen a l'assoliment dels objectius de qualitat paisatgística. Les accions corresponen a actuacions, projectes o iniciatives que, seguint els criteris establerts prèviament, també ajudin a l'obtenció dels objectius de qualitat paisatgística definits. En cap dels dos casos es tracta d'una llista exhaustiva, atès que l'assoliment de l'objectiu de qualitat paisatgística depèn en molts casos de dinàmiques que s'escapen de l'àmbit d'actuació del Catàleg de paisatge.

La proposta de mesures i accions ha de servir, entre altres propòsits, per a la definició de les directrius de paisatge que estableix la mateixa Llei del paisatge de Catalunya i que ha d'elaborar el Departament de Territori i Sostenibilitat per a la seva incorporació en el planejament territorial. Així, en l'article 12, la Llei del paisatge estableix que les directrius de paisatge són les determinacions que, basant-se en els catàlegs de paisatge, precisen i incorporen normativament les propostes d'objectius de qualitat paisatgística en els plans territorials. La Llei estableix que els plans territorials parcials i els plans directors territorials determinen els supòsits en els quals les directrius són d'aplicació directa, els supòsits en els quals són d'incorporació obligatòria quan es produeixi la modificació o la revisió del planejament urbanístic i els supòsits en els quals les actuacions requereixen un informe preceptiu de l'òrgan competent en matèria de paisatge. Els plans territorials parcials i els plans directors territorials també poden determinar quan les directrius de paisatge són recomanacions per al planejament urbanístic, per a les cartes del paisatge i per a altres plans o programes derivats de les polítiques sectorials que afectin el paisatge. En aquest darrer supòsit, els plans o els programes que s'aprovin han d'ésser congruents amb les recomanacions de les directrius de paisatge.

El present capítol, doncs, conté una proposta de mesures (criteris) i accions que poden contribuir a assolir cada un dels 12 objectius de qualitat paisatgística definits per tot l'àmbit territorial de les Comarques Centrals. Com s'ha comentat anteriorment, alguns dels criteris i accions proposats, per la seva naturalesa física i urbanística i la seva escala territorial, poden tenir una especial incidència en l'elaboració de les directrius de paisatge que han d'integrar-se en el planejament territorial. D'altres, poden generar, orientar i trobar la seva expressió en les diverses actuacions sectorials o en projectes d'escales més detallades.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 1

Uns assentaments urbans que creixin de manera ordenada i respectuosa amb la seva singularitat, amb uns perímetres nítids, amb unes dimensions d'acord amb les necessitats reals i que no comprometin els valors del paisatge dels espais circumdants però, també, amb unes entrades als nuclis urbans ordenades i projectades en relació amb el paisatge i amb les característiques del relleu general.

CRITERIS

Criteri 1.1.- Promoure una configuració compacta dels nuclis urbans ja consolidats i evitar l'aparició de teixits discontinus que fragmentin el paisatge.

Criteri 1.2.- Afavorir uns límits nítids i de qualitat entre els espais urbans i els rurals a les perifèries, evitant la ubicació d'activitats o instal·lacions alienes en sòl agrícola per tal de preservar-ne la seva qualitat. Evitar la degradació d'aquestes límits creant franges de transició o límits clars, en funció dels casos. Protegir determinats espais agrícoles en actiu que limiten amb el sòl urbà o periurbà com elements que afegixen qualitat paisatgística i ambiental, sobretot en contacte amb sectors urbans densos.

Criteri 1.3.- Evitar les extensions urbanes que modifiquin morfologies, perfils i escenaris urbans tradicionals, particularment en els casos en que puguin contribuir a l'aparició de fenòmens de conurbació entre Manresa, Sant Joan de Vilatorrada, Santpedor i Sant Fruitós del Bages (Pla de Bages), entre Igualada, Vilanova del Camí, Òdena i Sant Maure (Conca d'Òdena), entre Vic i Calldetenes (Plana de Vic) i entre Solsona i el Pi de Sant Just (Replans del Solsonès).

Criteri 1.4.- Garantir un tractament específic dels processos d'extensió urbana per a la millora del paisatge en relació amb l'estratègia definida pel planejament territorial.

1. En l'extensió urbana els nuclis que adopten estratègies de creixement mitjà o moderat, de millora del teixit urbà existent o de manteniment del caràcter rural cal prioritzar la coherència amb l'estructura paisatgística preexistent (formes del relleu, formacions de vegetació natural i imatge de la modelació agrària), la valoració paisatgística de les àrees de transició entre els espais d'ús urbà i els d'ús rural i la preservació del perfil singular dels nuclis (*skyline*).
2. En el cas dels nuclis urbans on s'indiqui l'estratègia de creixement potenciat, cal optar per solucions que integrin l'estructura paisatgística preexistent en la nova forma urbana.

Criteri 1.5.- Preservar o millorar els perfils singulars dels nuclis que són patrons d'assentaments urbans i que estan definits en el capítol 11 d'objectius de qualitat paisatgística (Objectiu 1). Aquests nuclis, perquè són percebuts des de diferents miradors fixos i lineals, acompleixen la funció de fites visuals en estreta relació amb els respectius fons escènics. En aquests casos el planejament urbanístic hauria de preveure mesures per a restringir la implantació d'elements volumètrics nous.

Criteri 1.6.- Garantir un tractament acurat de les extensions urbanes en les zones i nuclis de poblament disseminat amb la finalitat de mantenir el patró de poblament articulat al voltant de les masies. Aquest tipus de patró és localitzat, sobretot, als Replans del Solsonès, Serres d'Ancosa, Costers de la Segarra, Guillerries, Cabrerès, Capçaleres del Llobregat i l'Alt Ter.

Criteri 1.7.- Preservar l'encaix entre els espais oberts i les noves extensions urbanes respectant l'estructura del paisatge preexistent i tenint en compte aquests dos aspectes:

1. Les relacions amb els elements preexistents de l'espai obert:
 - a. Les formes del relleu.
 - b. Els espais naturals inclosos en el mapa 5 de valors naturals i ecològics i en aquest cas es recomanable integrar-los en els espais de cessió destinats a espais lliures.
 - c. Els fragments de vegetació natural, especialment els elements configuradors del paisatge (prat i pastura, bosc caducifoli i bosc de ribera), inclosos en el mapa 6.1 de valors estètics del present catàleg i, també, en aquest cas és recomanable integrar-los en els espais destinats a espais lliures.
 - d. Els elements que configuren la fisonomia de la modelació agrària; com ara els marges, les vores, la vegetació associada, els murs de pedra seca o els canals de reg. Aquests elements estan inclosos en el mapa 6.1 de valors estètics del present catàleg.
 - e. La xarxa de camins i molt especialment amb els itineraris recollits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11) i cartografiats al mapa 4.2 d'itineraris del present catàleg.
 - f. Les construccions aïllades però, sobretot, amb els elements que tenen valor històric; per exemple, restes arqueològiques, esglésies, castells, ponts, molins, o masies. especialment els inclosos en el mapa de valors històrics. Aquests elements estan inclosos al mapa 7 de valors històrics.
 - g. Els conjunts o recintes conformats per les colònies industrials, mineres i agrícoles i, també,

per les fàbriques de riu els quals estant ubicats a les ribes del riu Llobregat, Ter, Cardener i Anoia. Aquests elements estan cartografiats al mapa 7 de valors històrics.

2. Les relacions amb els elements preexistents del sòl urbà i urbanitzable:
 - a. La continuïtat morfològica entre la nova trama urbana i les trames preexistents dels assentaments urbans; especialment, dels que són patrons urbans destacats o bé nuclis amb fesomia singular i que estan definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 1 (veure capítol 11) i inclosos en els mapes 6.2 i 6.3 de valors estètics.
 - b. La connectivitat i la vertebració física, sense barreres, entre els assentaments urbans preexistents, les noves extensions urbanes i l'espai obert periurbà.
 - c. La visibilitat des de l'exterior del nou front perifèric de l'extensió urbana prenent com a referència el front preexistent (escala, forma i color dels volums) i el fons escènics i les fites definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 12 (veure capítol 11) i cartografiats en el mapa 6.3 de valors estètics singulars.

Criteri 1.8. Incloure en el planejament urbanístic les mesures paisatgístiques definides en el criteri 1.7 referents a facilitar la integració de les noves extensions urbanes.

Criteri 1.9.- Mantenir les zones d'horta periurbana existents a les perifèries de les poblacions (Montesquiu, Cercs, Guardiola de Berguedà, Vilanova del Camí, Igualada, Balsareny, Cardona, Sallent, Súria, Prats de Rei, Avinyó, Monistrol de Calders, Monistrol de Montserrat, Artés, Callús, Castellgalí, Manresa, Navarces, Sant Fruitós del Bages, Sant Vicenç de Castellet, el Pont de Vilomara i Rocafort, els Hostalets de Balenyà, Folgueroles, Sant Julià de Vilatorça, Puig-reig (Ametlla Merola i Can Vidal), Berga, Olvan (l'Estació), la Llacuna, Capellades, la Pobla de Claramunt i Piera) i planificar-ne de noves a les futures extensions urbanes.

Criteri 1.10.- Les zones d'horta periurbana, que recull el criteri 1.9, seran objecte d'una adequada ordenació paisatgística d'acord amb les indicacions de la *Guia d'integració paisatgística d'hortos urbans i periurbans* del Departament de Territori i Sostenibilitat.

Criteri 1.11.- Considerar en el planejament urbanístic la condició dels assentaments urbans com a fons escènic, fita visual i mirador. En aquest sentit caldria tenir en compte la visibilitat dels nuclis des de fora cap a dins com des de dins cap a fora. En el primer cas, caldria regular l'escala, la forma i el color de les edificacions per a millorar la imatge dels assentaments urbans amb la finalitat de no desfigurar el perfil urbà. En el segon cas, caldria ordenar i regular els carrers i els espais lliures amb la finalitat de conservar les vistes. Les formes de relleu que són fons escènics o fites visuals estan definits en l'objectiu de

qualitat paisatgística 12 (veure capítol 11) i cartografiats en el mapa 6.3 de valors estètics singulars del present catàleg.

Criteri 1.12.- Integrar els espais verds urbans (parcs, zones verdes, places, passeigs, etc.) amb els espais forestals i agrícoles periurbans tot connectant-los amb la xarxa de camins, les vies o les anelles verdes. A més a més, dels itineraris definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11), caldria tenir en compte, també, els itineraris paisatgístics de caràcter municipal i supramunicipal.

Criteri 1.13.- Delimitar en el planejament urbanístic espais urbans de silenci (parcs, zones verdes, places, campus universitaris, hospitals, etc.) establint àmbits de transició amb l'entorn; per exemple, per mitjà de la topografia o amb franges de vegetació, especialment, arbòria.

Criteri 1.14.- Preveure en el planejament urbanístic les plantacions d'arbrat als carrers, passeigs i viari urbà en general; així com, en cada cas, proposar les espècies arbòries adequades a l'amplada, orientació, tipologia de vorera i requeriments generals del carrer. Així mateix, caldria prioritzar l'ús d'espècies autòctones.

Criteri 1.15.- Establir normes generals per aconseguir una senyalització dimensionada i coherent, tant a dins de la trama urbana com als accessos a les poblacions.

Criteri 1.16.- Promoure estudis adreçats a l'adequació lumínica de l'enllumenat públic municipal i l'aprovació d'ordenances reguladores del cel nocturn, a tots els municipis.

Criteri 1.17.- Vetllar, en general, per la qualitat de les visuals als trams d'aproximació i accés als assentaments urbans però, molt especialment, en aquells casos que existeix una relació consolidada entre el vial d'accés, el nucli i el fons escènic. Alguns d'aquests casos són el de l'Estany (C-59), el de Sant Martí de Tous (C-241C), el d'Hostalets de Pierola (Carrer d'Isidre Vallès), el de Perafita (BP-4653), Sant Boi de Lluçanès (BV-4608), el d'Olost (BV-4405), el de Seva (BV-5303), el de Tona (BV-5303), el de Folgueroles (N-141d) o el de Sant Julià de Vilatorça (BV-5201, BV-5202). Vegeu la relació d'aquests trams d'aproximació al mapa 7 de valors històrics.

Criteri 1.18.- Vetllar per la qualitat dels passeigs o avingudes arbrades. Entre els passejos arbrats cal mencionar els de Sant Antoni Maria Claret i de Vall Fred de Solsona, el de la Indústria de Berga, el de Pep Ventura de Vic, el de Pere III de Manresa, el de Mossèn Jacint Verdaguer d'Igualada, el passeig de Ramon Vall de Navàs, el passeig del Lluçanès de Prats de Lluçanès, el carrer de la Rambla de Folgueroles o l'avinguda de Jaume Balmes de Sant Julià de Vilatorça. Vegeu la relació dels passeigs arbrats o avingudes arbrades al mapa 7 de valors històrics.

Criteri 1.19.- Prioritzar actuacions encaminades a plantar, recuperar o mantenir les fileres arbrades dels trams d'aproximació i d'accés als assentaments urbans així com dels passeigs o avingudes arbrades.

En tots aquests casos es tindran en compte els aspectes següents:

1. Els estudis de visibilitat amb la finalitat d'identificar els elements visuals singulars.
2. El paper de l'arbrat com a indicador de seqüència d'aproximació i de la presència de l'assentament urbà.
3. El disseny de les plantacions (mòduls, formacions) d'acord amb els espais de la via (rotondes, miradors, mitjanes, etc.) i els entorns travessats.
4. El manteniment de les fileres arbrades amb espècies arbòries adaptades al lloc.
5. L'estat dels arbres des del punt de vista fitosanitari i tècnic analitzant la mida dels escocells i la relació amb els paviments per assegurar un bon creixement.
6. La poda dels arbres destinada a respectar el gàlib previst a la carretera en tota la seva longitud.

Criteri 1.20.- Millorar els trams d'aproximació i d'accés als assentaments urbans soterrant les línies elèctriques i integrant les casetes que allotgen els transformadors elèctrics, preveient itineraris per al trànsit de diferent tipus d'usuaris, eliminant gradualment els rètols publicitaris i els suports obsolets, regulant les mides, els colors, els materials i les formes de la senyalització i de la retolació comercial, incorporant l'arbrat i rehabilitant els elements patrimonials.

Criteri 1.21.- Integrar els trams de carretera aparador o de carretera polígon prenent com a referència els elements estructuradors de l'espai obert amb la finalitat de millorar l'encaix entre els espais oberts i les noves extensions urbanes. Les entrades que requereixen una atenció especial són, per exemple, l'N-11a pel costat est d'Igualada, la C-16C i l' N-141c a Manresa, la B-522 i la C-153 a Vic, l'LV-4241b, l'LV-3005 i la C-55 a Solsona, la BV-4511 pel costat est de Santpedor o la B-520 a Taradell.

Criteri 1.22.- Incorporar en el planejament urbanístic un apartat específic sobre el tractament paisatgístic del viari d'accés a les poblacions amb l'objectiu de garantir uns accessos als nuclis urbans ordenats i que facilitin la transició entre els espais oberts i els paisatges urbans, a la vegada que reforcin el caràcter i la identitat dels nuclis urbans als quals estan vinculats. Les mesures introduïdes perseguiran els següents objectius:

1. Establir criteris d'ocupació i tipologia de l'edificació adjacent a les principals vies d'accés, a fi de conformar una unitat visual i estètica prèvia i descriptiva dels valors inherents del mateix nucli urbà, i els seus atributs morfològics i culturals.
2. Considerar les zones dels vials d'accés i façanes construïdes amb àmplies perspectives visuals per tal d'introduir tractaments paisatgístics i criteris especials de protecció als punts emblemàtics de la imatge reconeixible dels nuclis urbans.

3. Estructurar les xarxes de corredors paisatgístics i la seva vinculació amb els nuclis urbans a través dels accessos i les connexions posteriors amb altres buits urbans (passeigs, places, parcs urbans, parcs periurbans, i altres espais) atenent a la necessària connectivitat i continuïtat ecològica, social i visual.
4. Integrar les entrades dels municipis de perfil carretera aparador mitjançant mesures de requalificació de l'espai. Es tracta de dotar-les d'uns mínims infraestructurals i d'actuar per tal de minimitzar-ne l'impacte mitjançant estratègies d'ocultació i/o harmonització amb el paisatge circumdant.
5. Remoure els elements que obstaculitzen les continuïtats visuals (rètols, alçades arbitràries d'edificació dispersa) en els punts d'interès descriptius de les qualitats urbanes. Per això caldran estudis de visuals concrets. Evitar que les noves extensions es disposin de manera seqüencial sobre les vies de comunicació i que l'edificació formi una façana del tipus carretera aparador o de carretera polígon industrial, que redueixen la qualitat paisatgística de la població.
6. Minimitzar els espais degradats de les perifèries de les poblacions i eixos de comunicació.
7. Determinar els usos no admesos i promoure accions de restauració.
8. Gestionar i recuperar els espais agrícoles abandonats o de zones nues que no acullen cap activitat.

Criteri 1.23.- Adequar les rotondes viàries ja que solen ser el primer contacte amb la població i enjardinar-les, quan sigui necessari, amb espècies autòctones.

ACCIONS

Acció 1.1.- Prioritzar la compleció del sòl urbà consolidat i no consolidat per sobre de la classificació de nou sòl urbanitzable.

Acció 1.2.- Promoure la creació de parcs, horts periurbans o altres equipaments per tal de facilitar una transició harmònica i gradual entre l'espai urbà i el no urbà.

Acció 1.3.- Impulsar projectes d'integració de les carreteres aparador i de les carreteres polígon de les entrades als municipis.

Acció 1.4.- Impulsar l'elaboració de plans especials per a definir uns criteris d'ordenació paisatgística dels nuclis amb patrons d'assentament singulars.

Acció 1.5.- Impulsar l'edició d'una guia específica per a la integració paisatgística de les entrades als nuclis que estableixi criteris d'ordenació i de qualitat paisatgística per integrar-les entre l'espai rural i l'urbà, i que reforcin el caràcter i la identitat de cada població.

Acció 1.6.- Promoure l'elaboració d'un pla d'ordenació paisatgística de les activitats comercials associades als eixos viaris de les entrades als nuclis amb incidència visual (edificis, exposicions a l'aire lliure, instal·lacions adjacents, cromatismes, retolació).

Acció 1.7.- Impulsar l'elaboració d'un model d'ordenança que reguli el disseny i la implantació de rètols publicitaris a l'entorn de les carreteres, a l'entrada dels municipis i dins de l'espai urbà.

Acció 1.8.- Emprendre les iniciatives necessàries per anar eliminant gradualment i de manera coordinada amb els ajuntaments i altres organismes competents (Estat, Generalitat, Diputació), els rètols publicitaris a l'entrada dels nuclis urbans i les estructures de suport fora d'ús.

Acció 1.9.- Incloure en els Catàlegs de béns dels diferents POUM, o en altres figures de protecció del planejament municipal, les fileres d'arbres dels accessos i dels passejos d'Igualada, Manresa, Seva, Tona, Vic, Berga, Solsona, Navàs, Prats de Lluçanès, Sant Boi de Lluçanès, Piera, Folgueroles, Sant Julià de Vilatorrada, Sant Martí de Tous, Olost, Moià, Navarres, Perafita, l'Estany, Sallent i Vilanova del Camí.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 2

Unes infraestructures lineals (xarxa viària i ferroviària, línies elèctriques, etc.) i de telecomunicacions que s'integrin en el paisatge i que millorin la interconnexió del territori sense comprometre la continuïtat paisatgística.

CRITERIS

Infraestructures lineals de mobilitat

Criteri 2.1.- Procurar la correcta i discreta inserció i adaptació de les infraestructures viàries en el paisatge; per la qual cosa, caldria evitar, en la mesura del possible, la fragmentació física, visual i social del paisatge, minimitzar la generació d'espais residuals no aprofitables i prioritzar mesures contra l'efecte barrera. L'aplicació d'aquest criteri resulta prioritari a les carreteres A-2, C-25, C-16, C-17, C-15 i C-37.

Criteri 2.2. Adoptar les solucions adequades per a minimitzar la presència de les infraestructures en el paisatge, excepte quan tinguin un caràcter singular justificat com per exemple:

- Ponts i viaductes viaris o ferroviaris i altres elements singulars que, mitjançant un projecte de qualitat, poden tenir un caràcter monumental.
- Conduccions d'aigua a cel obert susceptibles d'ésser integrades com a elements d'interès paisatgístic.
- Trams viaris constitutius de passeigs arbrats
- Trams periurbans de delimitació de les interfícies urbanes i rurals.
- Integració de vies de diversa tipologia per tal de donar sentit urbanístic als eixos de mobilitat.

Criteri 2.3.- Dissenyar el traçat de les infraestructures viàries perquè no esdevinguin una intrusió en el paisatge. En aquest sentit, s'adaptarà el traçat a la geometria del lloc; s'ajustarà l'afectació (seccions, plataformes, talussos, etc.) a les diferents particularitats del territori travessat; i es proposarà un disseny unitari dels elements i instal·lacions associats.

Criteri 2.4.- Restaurar d'acord amb les característiques de l'entorn els trams obsolets d'infraestructures viàries per a reconvertir-los en espais d'esbarjo i lleure.

Criteri 2.5.- Projectar una més gran longitud de túnels i falsos túnels i viaductes, que la que requereix un traçat que respongui només a criteris funcionals, amb la finalitat de millorar la integració de la infraestructura lineal de mobilitat.

Criteri 2.6.- Acompanyar amb arbrat, o vegetació en general, els elements lineals d'infraestructures. En aquests casos cal prioritzar la revegetació dels talussos (tant de les noves vies com de les existents), espais intersticials de rotondes, mitjaneres, desviaments, parts baixes de viaductes i àrees de descans mitjançant espècies arbòries i arbustives autòctones, així com en les entrades o variants de les poblacions, de manera que reproduïxin en la mesura del possible les formacions vegetals que són pròpies de la zona.

Criteri 2.7.- Dissenyar tant els edificis de servei com el mobiliari de senyalització i il·luminació de manera que s'integrin de la millor manera possible en l'entorn on s'ubiquen, tant pel que fa a la situació, volum i estètica com pel tractament cromàtic.

Criteri 2.8.- Considerar la funció que tenen els projectes viaris com a itineraris de percepció del paisatge, a més de tenir cura de la correcta i discreta inserció i adaptació de la via en el paisatge.

Criteri 2.9.- Les infraestructures viàries definides com a itineraris paisatgístics en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11) han de mantenir obertes les perspectives al paisatge i evitar la construcció de tanques, edificacions o elements opacs que limitin el camp visual o desfigurin les panoràmiques.

Criteri 2.10.- Garantir que la construcció de noves infraestructures viàries i ferroviàries deixi els passos necessaris per tal d'evitar la fragmentació física i social dels itineraris paisatgístics no motoritzats de les Comarques Centrals definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11).

Criteri 2.11. Conservar el valor patrimonial de les carreteres històricament ben inserides al territori i dels camins ramaders.

Criteri 2.12.- Conservar el valor patrimonial de les trames viàries d'arrel històrica de traça menuda però molt capil·lar, que relliga petits nuclis de població, amb una integració harmònica amb el paisatge. Aquestes àrees són la Plana de Vic, el Pla de Bages i la Conca d'Òdena.

Criteri 2.13.- Evitar, en la mesura del possible, la ubicació de qualsevol tipus de publicitat que afecti les conques visuals àmplies i els fons i fites emblemàtics establerts en l'objectiu de qualitat paisatgística 12 (veure capítol 11).

Criteri 2.14.- Considerar en el projecte la visió del paisatge des de la infraestructura lineal de mobilitat i, alhora, la visió de la infraestructura lineal de mobilitat com a element del paisatge. En aquest sentit,

caldrà identificar els diferents intervals paisatgístics (miradors), elaborar estudis de visibilitat (conques visuals, fites), ajustar el traçat a la visibilitat i, finalment, considerar la percepció dels observadors potencials. La visibilitat és una qüestió a tenir en compte, molt especialment, en els itineraris motoritzats designats en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11).

Instal·lacions de radiocomunicació

Criteri 2.15.- Compactar la implantació de les antenes emissores i de repetició de senyals sense fils en els punts on en coincideixin vàries de manera que s'instal·lin en un sol suport i ubicar-les de manera que no incideixin en la visió de fons escènics i fites ni en la visibilitat des dels miradors. Assegurar el tractament estètic de les antenes i dels edificis de control de manera que s'integrin de la millor manera possible en els fons visuals.

Infraestructures lineals de transport

Criteri 2.16.- Avaluar la possibilitat de soterrar trams de línies elèctriques en els casos que les seves dimensions o traçat afectin de manera significativa els espais protegits o d'especial interès natural i connector. Aquelles infraestructures que justificadament hagin de ser aèries, caldria que seguissin les traces establertes per carreteres i pel ferrocarril, i quan no pugui ser així, s'haurien d'agrupar en corredors amb criteris de minimització el seu impacte en el paisatge.

Criteri 2.17.- Procurar que les noves línies d'evacuació de parcs eòlics o solars se soterrin fins a les línies de distribució a les quals estiguin connectades. Aquestes actuacions haurien d'aprofitar el pas de les infraestructures lineals preexistents i minimitzar l'afectació del sòl agrari.

ACCIONS

Acció 2.1.- Restaurar amb condicions paisatgístiques adequades els camins rurals, les carreteres, els senders, els camins ramaders i altres vies de comunicació que resultin afectades per la construcció de noves infraestructures lineals.

Acció 2.2.- Impulsar que els projectes de noves infraestructures viàries incloguin mesures correctores i compensatòries.

Acció 2.3.- Reintegrar paisatgísticament les infraestructures lineals mitjançant barreres, tancaments, filtres vegetals o altres criteris, tècniques i estratègies amb l'objectiu de millorar tant l'aspecte com la connectivitat social i ecològica entre els ambients.

Acció 2.4.- Regular, per exemple a través d'un decret que desenvolupi la Llei de carreteres 2/2009, les

condicions per suprimir gradualment els rètols publicitaris desintegrats del paisatge a l'entorn de les carreteres, amb especial èmfasi a les estructures de suport fora d'ús. El mateix Decret hauria d'evitar la ubicació de qualsevol tipus de publicitat que afecti els espais exposats visualment o les fites establertes en l'objectiu de qualitat paisatgística 12 (veure capítol 11).

Acció 2.5.- Elaborar un pla de restauració de fragments de carreteres fora d'ús que inclogui l'eliminació dels quitrans, talussos, estructures i elements del viari obsolet i, allà on es consideri pertinent, dotar los de nous usos com són els miradors o àrees de descans.

Acció 2.6.- Impulsar el condicionament de la xarxa de miradors associats a infraestructures de comunicació viària establerts en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11)

Acció 2.7.- Impulsar accions per habilitar part de la xarxa de vies secundàries de menor trànsit rodat per a la contemplació del paisatge. Es tracta de crear una xarxa de carreteres escèniques, que mantinguin les característiques i dimensions històriques i que tinguin miradors, per tal de posar en valor els elements de més interès paisatgístic tot limitant-ne les seves dimensions i velocitat de circulació.

Acció 2.8.- Estudiar la reconducció de les línies d'alta tensió i molt alta tensió en funcionament cap a corredors d'infraestructures, especialment aquell que creuen paisatges amb valor natural, estètic i simbòlic i forçar el soterrament en els trams més sensibles. En cas d'impossibilitat de dur a terme aquesta acció, estudiar la substitució de les torres actuals per altres menys impactants, per exemple, de fus únic i colors adequats amb l'entorn.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 3

Unes àrees especialitzades d'ús industrial, logístic, comercial, d'oci o d'altres usos terciaris que, per a una bona integració, preguin en consideració els elements estructuradors del paisatge del lloc.

CRITERIS

Criteri 3.1.- Localitzar les noves implantacions de polígons d'activitat econòmica en àrees de creixement amb continuïtat amb les trames urbanes o els polígons ja existents i evitar la formació de façanes amb una exposició visual directa a les vies de comunicació per tal d'impedir l'efecte carretera aparador. Evitar-ne la dispersió en el territori, combinant la maximització de l'accessibilitat amb la minimització de l'alteració en l'estructura del paisatge.

Criteri 3.2.- Garantir que les possibles actuacions futures mencionades al criteri 3.1 tinguin especial cura pel que fa a les seves proporcions en relació amb el territori, així com els elements paisatgístics singulars que hi són presents.

Criteri 3.3.- Evitar la construcció de noves àrees especialitzades en els espais agraris d'elevat valor productiu i els espais agrícoles singulars o espais agroforestals singulars; aquests espais amb valor es localitzen al Moianès, al Lluçanès, a la Conca Salina, als Replans del Solsonès i als Replans del Berguedà.

Criteri 3.4.- Definir una ordenació urbanística que tracti amb especial cura l'harmonització volumètrica i la qualitat arquitectònica de les façanes perimetrals. Els criteris sobre integració paisatgística que proposa la *Guia d'integració paisatgística. Polígons industrials i sectors d'activitat econòmica*, elaborada pel Departament de Territori i Sostenibilitat, són d'aplicació oportuna en els casos de nova implantació i per a millorar la integració paisatgística de polígons industrials, logístics o comercials ja existents a les Comarques Centrals.

Criteri 3.5.- Integrar les noves àrees especialitzades de manera harmònica i respectar la singularitat del paisatge en les estructures preexistents, tenint en compte en el projecte arquitectònic aquests dos aspectes:

1. Les relacions amb els elements estructuradors de l'espai obert:

a. Les formes del relleu.

b. Els espais naturals que estan inclosos en el mapa 5 de valors naturals i ecològics i que és recomanable integrar-los en els espais de cessió destinats a espais lliures.

c. Els fragments de vegetació natural que són elements configuradors de paisatge (prats i pastures, bosc caducifoli i bosc de ribera) i que estan inclosos en el mapa 6.1 de valors estètics; els quals, també és recomanable integrar-los en els espais de cessió destinats a espais lliures.

d. Els elements i estructures relacionades amb l'activitat agrícola reconeguts com a elements configuradors del paisatge, com ara les construccions de pedra seca i els canals de reg, i que estan inclosos en el mapa 6.1 de valors estètics.

e. Els mosaics agroforestals i agraris que són elements configuradors i que estan inclosos en el mapa 6.1 de valors estètics.

g. La xarxa de camins i, molt especialment, els que acompleixen la funció d'itinerari paisatgístic i que estan recollits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11) i cartografiats en el mapa 4.2 d'itineraris.

h. Els elements històrics amb valor, (masies, castells, ermites, ponts, colònies industrials...) que estan inclosos en el mapa 7 de valors històrics.

i. Els espais de trobada de la població local.

2. Les relacions amb els elements preexistents del sòl urbà i urbanitzable:

a. En relació amb la morfologia del teixit urbà és tindran en compte els aspectes següents:

- Els patrons urbans destacats, descrits a l'objectiu de qualitat paisatgística 1 (veure capítol 11), amb la finalitat d'adequar l'escala, la forma i el color dels volums de les noves àrees especialitzades a les constants tipològiques del teixit urbà preexistent per aconseguir així una correcta relació amb els elements de l'entorn.

- Les noves tipologies edificatòries es consideraran una bona estratègia sempre que estiguin justificades com a marca de l'empresa o per la significació del volum i que els canvis siguin fruit d'un disseny pensat pel lloc.

b. Pel que fa als límits i les façanes del nou conjunt comporta es tindran en compte els aspectes següents:

- Els espais de transició amb el teixit residencial, les vies de comunicació, els fronts fluvials o agrícoles amb la finalitat de reforçar la correcta relació amb els elements de l'entorn.

- Els espais de transició es localitzaran de manera preferent en els sòls de cessió gratuïta i obligatòria i als sòls per a sistemes destinats a la formació d'àrees d'espai lliure, sempre que no es contradigui amb l'encaix amb l'estructura del paisatge preexistent, i en tot cas procurar concatenar els espais de transició i els valors que cal mantenir. En tots els casos aquesta transició contindrà un tractament vegetal que ocultï totalment o parcial el conjunt edificat, minimitzant així l'impacte de les implantacions aparador.

- La permeabilitat física de l'àrea amb l'objectiu de minimitzar l'efecte barrera entre el nucli urbà i les zones d'espai lliure periurbanes.

c. En relació amb el sistema de visuals que genera la implantació es tindran en compte els aspectes següents:

- Integrar la vegetació natural i preveure la plantació de vegetació en els espais lliures amb la finalitat de modular el grau i la qualitat de l'exposició visual.

- Preservar les relacions de visibilitat de les fites i dels fons escènics definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 12 (veure capítol 11).

- Considerar el color de les volumetries edificatòries, d'acord amb el cromatisme de l'entorn, com una qualitat que incideix en la qualitat de l'exposició visual.

- Preveure la textura i el color de les cobertes amb la finalitat d'incidir en la qualitat de la visió llunyana de l'àrea especialitzada.

- Adaptar la il·luminació de les façanes segons s'ubiquin al límit de l'àrea o a l'interior però, també, a les necessitats de cada espai. Ara bé, en tots els casos es tendirà a la baixa intensitat lumínica i a la discreció.

- Definir uns criteris unitaris sobre la localització, la mida, el color i la il·luminació de la publicitat i la senyalització amb la finalitat d'evitar la proliferació dispersa, aïllada i volumètricament exagerada.

- Garantir el manteniment i la regeneració dels espais lliures privats, espais erms i espais denudats per tal que no transmetin degradació i deixadesa al conjunt visual de l'àrea especialitzada.

Criteri 3.6.- Incloure en el planejament urbanístic, en relació amb la promoció d'àrees especialitzades, un apartat de mesures que incorpori els aspectes definits en el criteri 3.5.

Criteri 3.7.- Estudiar la capacitat i disponibilitat de sòl de les àrees especialitzades existents abans de desenvolupar-ne de noves.

Criteri 3.8.- Incentivar la promoció mancomunada supramunicipal d'àrees especialitzades per tal de minimitzar l'ocupació de sòl i la fragmentació dels escenaris.

Criteri 3.9.- Condicionar la construcció de noves àrees especialitzades al desenvolupament d'un percentatge de sòl programat en el planejament urbanístic municipal vigent.

Criteri 3.10.- Vetllar perquè els projectes arquitectònics de noves àrees especialitzades incorporin estratègies, criteris i mesures destinades a la bona integració en el lloc.

Criteri 3.11.- Restituir els valors dels elements del lloc on l'activitat de l'àrea especialitzada els hagi transformat o devaluat. La missió d'aquest tipus d'actuacions tan pot ser la de recomposar les relacions perdudes entre els elements del lloc com la de recrear-ne de noves. Així mateix, la recuperació d'espais d'oportunitat pot anar associada, i sense perjudici dels requeriments d'ordre territorial, urbanístic i ambiental que siguin procedents en cada cas, a la ubicació d'usos o edificacions.

Criteri 3.12.- Preveure la restitució dels valors dels elements del lloc en els casos que l'activitat de l'àrea especialitzada produeixi una inevitable transformació o devaluació. En conseqüència, caldria que el projecte esmentés de manera precisa l'estratègia, els criteris i les mesures per a la recuperació dels valors.

ACCIONS

Acció 3.1.- Regular legislativament la introducció del sòl industrial programat per trams, a condició d'una ocupació consolidada percentual del 80% i sempre començant per les zones contigües a la trama urbana preexistent per tal d'afavorir la compacitat, l'estalvi de sòl, l'optimització de recursos, la mobilitat i evitar la fragmentació paisatgística.

Acció 3.2.- Impulsar l'elaboració de plans de recuperació paisatgística de les polígons d'activitat econòmica, que contemplin la creació de pantalles arbrades, l'enllumenat adequat, el tractament d'accessos i trames

viàries internes, el tractament de paraments, i la transformació de la seva imatge d'acord amb una paleta de colors específica.

Acció 3.3.- Establir subvencions i/o incentius fiscals a les empreses ja establertes per tal que desenvolupin els aspectes recollits en els plans de recuperació paisatgística dels polígons d'activitat econòmica.

Acció 3.4.- Elaborar estudis de detall per integrar paisatgísticament les activitats singulars que per motius de l'alçada, volum, colors o situació de les instal·lacions alteren substancialment el perfil del paisatge.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 4

Uns paisatges miners d'extracció de sal i carbó de Súria, Balsareny, Cardona o Fígols, entre d'altres, que es gestionin de manera adequada per a fer compatible l'activitat industrial amb d'altres de vinculades amb l'esbarjo, el lleure i el turisme.

CRITERIS

Criteri 4.1.- Identificar i estudiar l'estat de les zones mineres de les Comarques Centrals per a potenciar els valors estètics, històrics, socials, productius i identitaris però, també, per a realitzar-ne una gestió acurada i individualitzada. Les mines de Sant Corneli, Alfons, Esteve i Sant Josep, conjuntament amb les colònies mineres de Sant Corneli, de Sant Josep i de la Consolació, constitueixen un dels exemples més interessants d'aquests paisatges miners.

Criteri 4.2.- Impulsar un pla estratègic de valorització d'aquest patrimoni, potenciant aquests espais per a usos relacionats amb l'esbarjo, el lleure i el turisme.

Criteri 4.3.- Garantir que les explotacions en actiu siguin respectuoses, especialment, amb els valors naturals dels elements de l'entorn però, també, amb els estètics i els històrics.

Criteri 4.4.- Facilitar la integració d'aquestes àrees especialitzades amb els fronts urbans i amb les noves extensions urbanes.

Criteri 4.5.- Mantenir els trets característics de la cultura associada a aquestes activitats extractives, com ara la toponímia, el llenguatge o els costums. En aquest sentit es podria, per exemple, donar rellevància als fets històrics relacionats amb l'activitat minera, com els moviments obrers i formes de vida i la incidència que han tingut en el paisatge actual.

Criteri 4.6.- Fomentar la rehabilitació de les edificacions i les instal·lacions de les explotacions mineres abandonades per a millorar la integració en el lloc i afavorir relacions sinèrgiques amb la finalitat de transformar-les en espais per a usos d'esbarjo, lleure i turisme. Aquests escenaris podrien acollir, per exemple, teatre, concerts, actes culturals, activitats esportives, curses d'orientació, actes gastronòmics (cuina de la sal), activitats que necessiten foscor (cinema, sessions de repòs i relaxació).

Criteri 4.7.- Integrar aquestes àrees especialitzades dins la xarxa d'itineraris i preveure les relacions de visibilitat amb els miradors de l'entorn.

Criteri 4.8.- Recomposar les relacions originals o recrear-ne de noves entre aquestes àrees especialitzades i els elements del lloc en els casos on l'activitat minera les hagi transformat o devaluat.

ACCIONS

Acció 4.1.- Impulsar l'elaboració d'un inventari de les explotacions mineres identificant les àrees que es mantenen en actiu i les zones on la producció s'ha abandonat i diagnosticar el seu estat i la incidència ambiental i paisatgística.

Acció 4.2.- Recuperar aquells elements que resulten molt identificatius de l'explotació; com, per exemple, antigues vies, vagonetes o ascensors dels pous miners.

Acció 4.3.- Desmantellar aquells elements que no ofereixin cap possibilitat d'ús futur o bé que ja presenten un grau d'abandó o deteriorament molt avançat.

Acció 4.4.- Elaborar estudis per a integrar en el lloc les edificacions i les instal·lacions. En aquest cas, caldria tenir en compte tot el conjunt edificat, els espais de relació i els elements estructuradors de l'entorn més immediat, així com, les relacions de visibilitat des dels itineraris i els miradors assenyalats en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11).

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 5

Un paisatge fabril de colònies industrials i agrícoles i fàbriques de riu, localitzat principalment al llarg dels rius Llobregat, Ter, Cardener i Anoia, que esdevingui un escenari per a usos d'esbarjo, lleure i turisme sense perdre els valors estètics, històrics, productius i identitaris.

CRITERIS

Criteri 5.1.- Mantenir de manera íntegra els conjunts edificatoris i l'estat original dels elements amb valor històric però, també, els entorns o escenaris dins dels quals aquests elements esdevenen comprensibles.

Criteri 5.2.- Conservar els elements associats a la infraestructura hidràulica (riu, rescloses, canals) no només pel seu valor històric sinó també pels seus valors naturals i estètics. És per això, que es mantindrà la continuïtat funcional de tot el sistema, en la mesura del possible els canals es deixaran descoberts i es respectarà la vegetació de ribera.

Criteri 5.3.- Incloure en els catàlegs de béns protegits dels municipis les colònies industrials, les fàbriques de riu i les respectives infraestructures hidràuliques que hagin quedat fora dels dos plans directores urbanístics de les colònies del Llobregat i del Ter.

Criteri 5.4.- Incorporar en el planejament urbanístic mesures per a protegir els entorns on s'ubiquen les colònies, conservar la integritat dels conjunts edificatoris i mantenir la infraestructura hidràulica.

Criteri 5.5. Posar en valor els espais d'horta vinculats a les colònies industrials.

Criteri 5.6.- Integrar els espais de vora o de límit dels entorns o escenaris de les colònies industrials i agrícoles i fàbriques de riu amb els espais del front edificat de les extensions urbanes. Aquesta adequació morfològica de les extensions urbanes hauria de ser curosa en el cas de les infraestructures hidràuliques per la seva estreta relació amb el riu.

Criteri 5.7.- Fomentar la rehabilitació de les colònies industrials i agrícoles i fàbriques de riu abandonades amb la missió d'afavorir relacions sinèrgiques per a transformar-les en espais o equipaments per a usos d'esbarjo, lleure i turisme.

Criteri 5.8.- Garantir el compliment dels plans directores urbanístics de les colònies del Llobregat i del Ter i fer extensible els seus criteris i recomanacions a la resta de colònies industrials de les Comarques Centrals.

ACCIONS

Acció 5.1.- Conservar i restaurar les infraestructures hidràuliques (rescloses, canals) per a garantir el seu correcte funcionament.

Acció 5.2.- Explotar les infraestructures hidràuliques per a produir energia, usos recreatius o com a escenari per a l'educació en el lleure.

Acció 5.3.- Considerar i estimular la reconversió d'aquestes estructures, per exemple, per a usos d'educació en el lleure, artesanals, artístics, de restauració o per equipaments i serveis comunitaris.

Acció 5.4.- Delimitar i definir els espais de transició i d'articulació territorial de les colònies industrials i agrícoles i fàbriques de riu per a mantenir el model d'implantació aïllada.

Acció 5.5.- Establir un pla de regulació i activació de l'espai d'hortes associat a aquestes infraestructures.

Acció 5.6.- Realitzar un estudi de la vegetació de ribera actual i dissenyar un pla de recuperació de la vegetació autòctona circumdant a les colònies.

Acció 5.7.- Donar a conèixer la riquesa d'aquest patrimoni industrial i el seu valor estètic, històric, social i identitari, a les comarques centrals amb programes educatius i de divulgació i vincular-ho al creixement de les poblacions properes.

Acció 5.8.- Recuperar per difondre, tradicions, costums i vocabulari lligats a les activitats de la indústria tèxtil i de la història socioeconòmica de les colònies, recollint la història a través de les fonts orals encara existents, així com documentació escrita i gràfica.

Acció 5.9.- Potenciar la creació i manteniment de centres d'interpretació i museus sobre les colònies, destacant la seva interrelació amb el paisatge circumdant.

Acció 5.10.- Crear productes artesanals relacionats amb les formes de vida a les colònies, com teixits, eines, instruments, cuinats locals o productes d'horta, per comercialitzar-los.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 6

Uns paisatges fluvials, principalment del Ter, Llobregat, Cardener i Anoia, que conservin la funció dels rius com a connectors naturals i com a espais d'oci, de gaudi i d'educació en el lleure.

CRITERIS

Criteri 6.1.- Considerar com a àmbits de conservació prioritària tots els cursos fluvials i les respectives àrees d'influència immediata; convé subratllar la funció connectora dels eixos fluvials del Llobregat, el Ter i l'Anoia pel fet de travessar diferents escenaris de muntanya, urbans i agraris.

Criteri 6.2.- Garantir el manteniment d'un cabal mínim ecològic que garanteixi el sosteniment dels ecosistemes de ribera, així com de la qualitat de l'aigua.

Criteri 6.3.- Afavorir actuacions de regeneració i protecció de les lleres dels rius i la vegetació de ribera pel fet de ser elements de territori amb valor natural (biodiversitat) i estètic (composició, cromatisme, sinuositat) i amb una estreta vinculació entre ells.

Criteri 6.4.- Potenciar els camins dels rius com a itineraris paisatgístics amb la finalitat de tractar els paisatges fluvials no només com a connectors naturals de primer nivell sinó, també, com a eixos de relació entre assentaments urbans.

Criteri 6.5.- Revalorar el patrimoni industrial directament associat als cursos fluvials pel seu valor estètic, històric i social.

Criteri 6.6.- Promoure la integració paisatgística de les infraestructures lineals que afectin o travessin els eixos fluvials. En conseqüència, caldria avaluar la visibilitat, minimitzar els moviments de terra, utilitzar la vegetació, assegurar la continuïtat de la funció connectora, dialogar amb els elements de l'entorn i vetllar per la qualitat dels elements del projecte.

Criteri 6.7.- Restaurar els trams degradats de les rieres i petits cursos fluvials que travessen o limiten vores de nuclis urbans i de zones periurbanes i industrials.

Criteri 6.8.- Revaloritzar, amb la finalitat de potenciar els valors socials, les vores dels rius i de les làmines d'aigua com a llocs d'esbarjo i de lleure (zones de bany, zones de pesca controlada, trams navegables, etc...); però, també, com a escenaris d'educació en el lleure.

Criteri 6.9.- Definir en el planejament urbanístic espais suficients al voltant dels cursos, làmines i punts d'aigua amb la finalitat de potenciar la imatge de conjunt d'aquests escenaris. Cal fer una especial referència, en aquest sentit, a les vores fluvials de les àrees urbanes següents: de Roda de Ter, de Manlleu, de Torelló, de Sant Quirze de Besora, de Montesquiu, de Manresa, de Navarcles, del Pont de Vilomara, de Sant Vicenç de Castellet, de Monistrol de Montserrat, de Sallent, de Balsareny, de Navàs, de Puig-reig, de Gironella, de Guardiola de Berguedà, de la Pobla de Lillet, d'Igualada i de Súria. En totes aquestes vores la normativa hauria de garantir uns espais de transició de qualitat entre el front edificat i la ribera. En aquest espai de transició es localitzaran de manera preferent els sòls de cessió per a espais lliures, i es garantirà que el nou conjunt permeti la visibilitat entre el nucli urbà i el front d'aigua. Per tant, caldrà tractar acuradament, en el marc del planejament urbanístic, els fronts urbans fluvials per tal de destacar el seu caràcter i potenciar el valor paisatgístic, així com establir mesures per recuperar la coherència formal en aquells fronts fluvials que l'hagin perduda a causa de la volumetria dels edificis o de la baixa qualitat de l'arquitectura.

Criteri 6.10.- Entendre els fronts urbans fluvials (façanes, passeigs, parcs, travessies urbanes, etc.) citats en el criteri 6.10, com un element amb un destacat valor estètic i identitari; sobretot, en el cas dels nuclis històrics. En aquest sentit, és important recuperar, potenciar i preservar les panoràmiques que s'obren sobre el riu.

Criteri 6.11.- Incloure en els catàlegs de béns protegits dels municipis les vores fluvials dels nuclis urbans citats en el criteri 6.10. En aquest sentit, caldria insistir en tractar la mida dels volums, la forma d'articular-se dels volums i el color de les façanes; així com, identificar els elements patrimonials, els circuits de pas i la vegetació associada.

Criteri 6.12.- Incorporar criteris paisatgístics en els les actuacions de millora de les lleres promogudes per l'ACA i executades pels ajuntaments. En aquest sentit, per exemple, caldria vetllar pels aspectes dels materials, els tractaments estètics, els moviments de terres i les espècies vegetals emprades.

Criteri 6.13.- Potenciar els acords de custòdia en els paisatges fluvials de major valor natural.

Criteri 6.14.- Regular les extraccions d'àrids que afectin les lleres fluvials i garantir l'adequat tractament i restauració de les zones de la llera ja excavades a ser possible al mateix temps que es realitza l'explotació.

Criteri 6.15.- Les construccions aïllades que es puguin autoritzar prop de les lleres de rius i rieres, i dels llacs, estanys i pantans, caldrà que estiguin obligades al compliment de les disposicions de la planificació hidràulica sempre que no hi hagi un Pla especial urbanístic amb objectiu d'ordenació del paisatge que justificadament estableixi altres condicions.

Criteri 6.16.- Mantenir la continuïtat funcionals de les infraestructures de reg (rescloses, canals, sèquies, basses, edificacions, instal·lacions, etc.). És per això que caldria evitar, en la mesura del possible, les intubacions i potenciar la vegetació associada.

Criteri 6.17.- Minimitzar les afectacions a les infraestructures de reg pel fet de ser uns elements estructuradors i amb valor que configuren la imatge de conjunt de la modelació agrària; per la qual cosa, i sense que això pugui arribar a ser un obstacle per als requeriments de la concentració parcel·lària, s'ajustaran els moviments de terres en els espais agraris als estrictament necessaris.

Criteri 6.18.- Incorporar en el planejament urbanístic una normativa de les infraestructures de reg amb estratègies, criteris i mesures per a mantenir i restaurar la continuïtat funcional. Conseqüentment, es qualificaran com a sòls no urbanitzables d'especial protecció paisatgística les àrees on els sistemes de reg tinguin més valor.

Criteri 6.19.- Incloure en els catàlegs de béns protegits dels municipis els sistemes de reg; això és, la totalitat de la xarxa, les instal·lacions, les edificacions i la vegetació associada.

Criteri 6.20.- Respectar, per la seva condició d'element estructurador del paisatge, els sistemes de reg a l'hora de projectar els carrers i els espais lliures d'una extensió urbana.

Criteri 6.21- Integrar en el planejament urbanístic el concepte genèric de la nova Directiva marc de l'aigua (DMA) (2000/60/CE) (DOCE, 2000) que entén l'aigua com un element amb valor (natural i social), un recurs i, sobretot, un bé a preservar.

ACCIONS

Acció 6.1.- Establir una línia d'ajudes per a realitzar activitats, coordinades entre els municipis, d'educació ambiental, redescobriments històrics i promoció dels entorns fluvials, tant al seu pas pels nuclis urbans com en els espais riberencs d'interès natural pròxims. Aquestes activitats s'haurien d'associar a sortides formatives de les escoles, així com a celebracions i actes populars.

Acció 6.2.- Potenciar els itineraris de descoberta dels paisatges fluvials, com la ruta del Ter o del Llobregat, que reforci o creï una xarxa d'equipaments d'interpretació i senyalització del patrimoni paisatgístic i industrial lligat al riu (passejos, rutes, miradors, colònies industrials, salts d'aigua, etc.) amb especial consideració dels punts més rellevants. Generar llocs de lleure perifèrics on es vinculi la ciutat i els rius propers amb la xarxa de camins rurals.

Acció 6.3.- Promoure en els projectes d'enginyeria i d'arquitectura que afectin les lleres fluvials estratègies, criteris i mesures destinades a la bona integració en el lloc de les edificacions, instal·lacions i serveis tècnics.

Acció 6.4.- Inventariar i catalogar com a béns protegits dels municipis els elements amb valor natural, estètic i històric que estiguin associats als paisatges fluvials (molins, rescloses, sèquies, ponts, etc.).

Acció 6.5.- Establir línies d'ajuda per a la recuperació arquitectònica dels elements amb valor històric i social que estan vinculats als paisatges fluvials. En aquest sentit, caldria incorporar-los dins les rutes i recorreguts lligats als sistemes fluvials com a elements bàsics en el desenvolupament d'aquests escenaris.

Acció 6.6.- Impulsar un estudi del conjunt dels sistemes de reg de la modelació agrària i de les infraestructures hidràuliques de les àrees especialitzades que valori l'estat de conservació i el deteriorament progressiu en llocs en que l'activitat agrícola o industrial esta en procés de desaparició.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 7

Un sistema d'urbanitzacions que s'ordini i s'integri en el lloc per tal d'aconseguir un nivell de coherència adequat amb l'estructura paisatgística preexistent més enllà dels fronts urbans.

CRITERIS

Criteri 7.1.- Evitar, en la mesura del possible, una major extensió de les urbanitzacions actualment existents i afavorir l'ocupació dels espais lliures de l'interior del teixit urbà abans d'ocupar noves àrees perifèriques.

Criteri 7.2.- Impulsar estratègies d'urbanització que relliguin les àrees consolidades amb els nuclis urbans, especialment en urbanitzacions vinculades a la primera residència i a les xarxes de comunicació.

Criteri 7.3.- Promoure, seguint les indicacions de la Llei de regularització i millora d'urbanitzacions amb déficits urbanístics, accions per tal de dotar les urbanitzacions dels serveis urbans bàsics, impulsant la millora de la qualitat estètica i ambiental integral: accessos, perifèries, regulació de les tipologies constructives i dels tipus de cobertes, i els codis cromàtics en les edificacions, així com l'asfaltat de carrers, l'enllumenat públic, la recollida de residus o la creació i rehabilitació dels espais públics.

Criteri 7.4.- Millorar els fronts urbans de les urbanitzacions per tal d'assegurar un nivell de coherència adequats amb els elements estructuradors del paisatge de l'entorn i alhora fer front als efectes dels incendis forestals.

Criteri 7.5.- Ordenar els accessos i els fronts urbans de les urbanitzacions amb l'objectiu de millorar la imatge de les àrees especialitzades d'ús residencial.

Criteri 7.6.- Preservar al màxim la vegetació natural existent i efectuar noves plantacions tant en els espais públics com privats a base d'espècies autòctones.

Criteri 7.7.- Promoure entre els propietaris privats la rehabilitació progressiva de la imatge la urbanització mitjançant la unificació de criteris en la composició, els materials i els colors de les tanques.

Criteri 7.8.- Unificar formes, volums i colors dels elements auxiliars, això és, per exemple, casetes per transformadors, bústies de correu comunitàries, zones de recollida d'escombraries, enllumenat de baixa intensitat, asfaltat o voreres.

Criteri 7.9.- Promoure la creació d'espais públics, preferentment amb vistes panoràmiques, i urbanitzar-los prenent com a referència l'estructura paisatgística més enllà del front urbà. Aquests espais podrien vincular-se a la xarxa de miradors i itineraris definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11).

Criteri 7.10.- Identificar el nom de la urbanització i els noms dels carrers amb trets característics o amb la toponímia del lloc amb la finalitat de dotar d'identitat aquests assentament urbans.

Criteri 7.11.- Integrar i valorar els elements del territori amb valor que es trobin a l'interior de les urbanitzacions o bé a l'entorn més immediat.

ACCIONS

Acció 7.1.- Promoure la redacció i la difusió d'un document de concertació d'estratègies entre els agents públics i privats sobre el color, les tanques i la vegetació a utilitzar en les urbanitzacions.

Acció 7.2.- Elaborar un projecte de valoració social de les urbanitzacions, coordinat entre els ajuntaments i els consells comarcals, amb processos de participació pública i amb l'objectiu d'identificar valors i estratègies de reivindicació d'aquests espais urbanitzats.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 8

Uns elements del patrimoni arquitectònic (restes arqueològiques, esglésies, construccions defensives, molins, ponts) relacionats amb la història de la formació i expansió dels comtats catalans que esdevinguin, sense perdre el valor, fites de referència i punts de descoberta del territori.

CRITERIS

Criteri 8.1.- Adequar els entorns d'aquests elements del patrimoni arquitectònic com a miradors i espais d'educació en el lleure; per la qual cosa, s'evitarà que l'emplaçament de construccions o instal·lacions (senyalització, edificis de servei, panells informatius, etc.) alteri la qualitat de les vistes principals i, alhora, es traslladaran o s'enderrocaran les preexistents que desfigurin la imatge de proximitat.

Criteri 8.2.- Evitar, si no està plenament justificada, la reconstrucció de parts senceres dels elements patrimonials enrunats i limitar-se només a les actuacions de manteniment i de reparació.

Criteri 8.3.- Mantenir els entorns dels elements del patrimoni arquitectònic amb el mobiliari mínim necessari i que sigui harmoniós amb el conjunt i de formes i colors concordants.

Criteri 8.4.- Facilitar els accessos amb una senyalització efectiva i curosa amb el lloc.

Criteri 8.5.- Procurar que la senyalització i els cartells interpretatius instal·lats no trenquin la visual i les perspectives del conjunt.

Criteri 8.6.- Promoure entre els agents públics i privats la conservació, el condicionament paisatgístic i la posada en valor de les infraestructures i serveis d'ús públic associats als elements del patrimoni arquitectònic cartografiats en el mapa 7 de valors històrics el mapa 8 de valors simbòlics i espirituals.

Criteri 8.7.- Aprofitar els valors estètics, històrics i identitaris associats als elements del patrimoni arquitectònic per a sensibilitzar en paisatge.

Criteri 8.8.- Deixar lliure de construccions, instal·lacions i serveis tècnics les àrees d'influència dels elements del patrimoni arquitectònic amb la finalitat de conservar l'entorn i les relacions de visibilitat.

Criteri 8.9.- Garantir el bon estat de conservació dels elements patrimonials i controlar la vegetació o altres condicionants que el puguin malmetre.

Criteri 8.10.- Establir unes pautes de construcció específiques de tanques o proteccions, per tal d'assegurar-ne un bon encaix i no impedeixin la visibilitat del patrimoni.

Criteri 8.11.- Evitar la degradació dels paisatges associats al patrimoni immaterial.

Criteri 8.12.- Definir i acotar les localitzacions dels marcs físics que ha donat peu a les llegendes, mites o tradicions.

Criteri 8.13.- Associar la toponímia dels llocs amb el patrimoni immaterial.

Criteri 8.14.- Vincular el coneixement del patrimoni immaterial amb el desenvolupament socioeconòmic de les zones corresponents.

Criteri 8.15.- Procurar que les explicacions o referències a llegendes sempre vagin acompanyades d'una explicació del paisatge corresponent.

ACCIONS

Acció 8.1.- Identificar i catalogar el patrimoni arquitectònic relacionats amb la història de la formació i expansió dels antics comtats catalans.

Acció 8.2.- Desenvolupar estratègies turístiques que ofereixin rutes diverses i temàtiques (castells, torres de guaita, masies fortificades, edificis religiosos) adequades a diferents tipologies de públic, que afavoreixin la descoberta d'aquest patrimoni i alhora del territori.

Acció 8.3.- Establir uns protocols homologats per a la conservació, reparació i reconstrucció d'aquests elements del patrimoni arquitectònic.

Acció 8.4.- Estudiar la possibilitat de declarar zones lliures de qualsevol construccions, instal·lacions i serveis tècnics que no siguin d'ús cultural als voltants dels elements amb valor històric i identitari definits en el mapa 7 de valors històrics i en el mapa 8 de valors simbòlics. Vetllar especialment per la qualitat de les construccions que s'admeten en aquesta franja. Aquestes zones haurien d'integrar-se en el sistema d'espais oberts del Pla territorial de les Comarques Centrals i dels planejaments urbanístics corresponents.

Acció 8.5.- Establir plans de millora i condicionament paisatgístic i, en el seu cas, de recuperació de l'entorn visual proper (500-1000 m), per al patrimoni històric que constitueixen les edificacions isolades en el sistema d'espais oberts.

Acció 8.6.- Senyalitzar amb infraestructura física (associada als itineraris o als miradors definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11)) les àrees i els elements identificats en el mapa 7 de valors històrics i en el mapa 8 de valors simbòlics. En aquest sentit, es podria promoure per part de les institucions implicades, la revisió i, si s'escau, la substitució, de la senyalització paisatgística existent, tot cercant, en la mesura del possible, un sistema homogeni per a tot l'àmbit territorial.

Acció 8.7.- Elaborar i difondre la cartografia dels escenaris associats al patrimoni immaterial.

Acció 8.8.- Evitar determinades intervencions, fins i tot d'arranjament, que puguin desvirtuar la imatge del paisatge associat al patrimoni immaterial.

Acció 8.9.- Potenciar la difusió mitjançant actes culturals, publicacions i activitats educatives i pedagògiques que fomentin la investigació i el coneixement del patrimoni material i immaterial, emprant tota mena de suports, materials i virtuals.

Acció 8.10.- Integrar aquest patrimoni a la oferta turística i comercial dels municipis implicats, intentant diversificar l'oferta.

Acció 8.11.- Catalogar les tradicions, llegendes i mites com a bé cultural local a protegir.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 9

Uns espais amb valor natural que es mantinguin ben conservats sense perjudici de la seva funció ecològica ni de l'equilibri entre la preservació i els usos agropecuaris, industrials i d'oci.

CRITERIS

Criteri 9.1.- Garantir que els espais naturals tinguin una vegetació i fauna pròpies del domini biogeogràfic que els correspon i que es gestionin de manera efectiva per assolir una adequada qualitat paisatgística.

Criteri 9.2.- Combinar les dinàmiques naturals amb el manteniment dels elements amb valors històric, social, productiu o identitari.

Criteri 9.3.- Elaborar en el planejament urbanístic una normativa sobre les àrees de modelació agrària que envolten espais naturals, amb estratègies, criteris i mesures, per a mantenir la seva funció d'espais de transició i d'articulació territorial.

Criteri 9.4.- Aplicar mesures de protecció del sòl per a garantir l'amortiment i la preservació de les dinàmiques naturals enfront de la pressió urbanística que puguin patir els espais naturals. Implementant en sòls urbanitzables no consolidats, espais de transició o d'articulació territorial per a procurar una relació coherent entre l'espai natural i l'espai urbà mitjançant, per exemple, amb espais de verd urbà, hortes urbanes o àrees d'agricultura periurbana.

Criteri 9.5.- Garantir la protecció del sòl que aconsegueix una funció de connector ecològic per a preservar les dinàmiques i els valors dels espais naturals.

Criteri 9.6.- Urbanitzar els espais públics dels assentaments urbans de manera integrada, a partir de la xarxa de camins, amb les àrees agrícoles i naturals veïnes de l'espai obert.

ACCIONS

Acció 9.1.- Establir òrgans rectors i plans d'usos, gestió i protecció per tots els espais naturals que no disposin d'aquestes figures, amb l'objectiu bàsic d'elaborar un estudi d'estat de conservació i d'establir un full de ruta, on s'incloguin els objectius de qualitat ecològica i paisatgística necessaris per a cada espai natural.

Acció 9.2.- Impulsar des dels òrgans gestors dels espais naturals, una xarxa d'itineraris i miradors pel gaudi i l'observació del paisatge, basant-se amb els definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11), on es posin de rellevància els valors naturals d'aquests espais i es garanteixi la possibilitat d'accedir a la natura.

Acció 9.3.- Vetllar, per part dels organismes competents, pel correcte compliment de la legislació en matèria d'accés motoritzat al medi natural.

Acció 9.4.- Incentivar la gestió pública o consorciada dels boscos com a mesura complementària a la política de prevenció d'incendis forestals.

Acció 9.5.- Impulsar l'elaboració d'un pla de restauració dels paisatges d'alt valor ecològic i paisatgístic en retrocés o sotmesos a afeccions o abandonaments.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 10

Un paisatge agroforestal preservat i ben gestionat que mantingui a cada lloc la distribució en mosaic conformada per una particular combinació d'elements (masies, coberts, cabanyes, murs i construccions de pedra seca, etc.) i que garanteixi la correcta integració en el lloc de les noves construccions, instal·lacions, serveis tècnics i infraestructures.

CRITERIS

Criteri 10.1.- Cercar fórmules, com ara l'acord de custòdia, per a mantenir el cultiu en els camps de conreu en risc d'abandó.

Criteri 10.2.- Potenciar el desenvolupament de la regeneració natural dels boscos d'alzina i roure i que els treballs de millora silvícola no malmetin els plançons.

Criteri 10.3.- Realitzar tales més acurades i reduir el combustible vegetal reutilitzant-lo (calefacció, jaç d'animals, etc.) o bé triturant-lo en el lloc.

Criteri 10.4.- Evitar l'abandó dels conreus de secà per tal de no afavorir la progressiva uniformització de la fisonomia del mosaic agroforestal amb l'augment de l'extensió de la massa boscosa.

Criteri 10.5.- Conservar les construccions aïllades amb valor històric (masies, coberts) i els elements estructuradors de la modelació agrària (estructures de pedra seca) perquè aporten un important valor identitari al mosaic agroforestal.

Criteri 10.6.- Incloure en el planejament urbanístic una normativa sobre els camins amb valor històric, com ara els camins rals, els ramaders o els de ferradura.

Criteri 10.7.- Reutilitzar o rehabilitar les construccions aïllades ja existents a l'hora d'instal·lar equipaments públics en espais oberts per tal d'evitar la construcció de noves estructures en sòl no urbanitzable.

Criteri 10.8.- Promoure la divulgació del patrimoni intangible (tècniques agrícoles, contes, cançons, festes, etc.) vinculat amb els diferents escenaris del mosaic agroforestal.

Criteri 10.9.- Vetllar perquè en els sòls agrícoles d'especial protecció pel seu interès paisatgístic o agrari, del pla territorial parcial de les Comarques Centrals, només s'admetin edificacions lligades a l'explotació agrària.

Criteri 10.10.- Restringir, si no estan plenament justificades, les implantacions de construccions, instal·lacions, serveis tècnics i infraestructures en sòl no urbanitzable als cims dels vessants o en punts culminants amb la finalitat de no crear fites noves i de no desfigurar els fons escènics o bé, també, segons sigui el grau d'exposició visual des de la xarxa de carreteres, camins o miradors.

Criteri 10.11.- Deixar lliure de construccions agràries (magatzems, granges, coberts per a la maquinària, sitges, dipòsits, etc.) les àrees d'influència de les construccions aïllades amb valor històric.

Criteri 10.12.- Vetllar perquè els projectes arquitectònics de les construccions agràries incorporin estratègies, criteris i mesures destinades a la bona integració en el lloc.

Criteri 10.13.- Garantir que els projectes arquitectònics dels nous habitatges associats a les explotacions agràries s'inspirin en les constants d'implantació, de composició (mida i forma dels volums) i constructives (el color) de les construccions aïllades amb valor històric del lloc. Així mateix caldria tenir en compte el manteniment dels elements estructuradors següents:

1. La xarxa de drenatge natural.
2. La xarxa de camins preexistents i evitar, si no està justificat, obrir-ne de nous i en aquests casos es respectarà la topografia, l'estructura parcel·lària del lloc i es pavimentarà amb un ferm permeable.
3. Les separacions topogràfiques, de vegetació i tanques entre conreus i parcel·les.
4. L'estructura parcel·lària; excepte en els casos justificats de concentració parcel·lària en el quals caldria ajustar els moviments de terra i minimitzar els desmunts i terraplens.
5. Les construccions i edificacions de pedra seca.

Criteri 10.14.- Prioritzar l'estratègia d'harmonització per als nous projectes d'edificació aïllada, això és, la integració de l'element en el paisatge amb un resultat positiu o com a mínim neutre pel que fa a la qualitat d'aquest paisatge. Les estratègies de mimesi i d'ocultació (com ara instal·lar pantalles vegetals i, en concret, d'arbrat, amb espècies i plantacions pròpies del lloc) són les indicades quan no es pot assolir un grau acceptable d'harmonització. Excepcionalment es pot optar per l'estratègia de monumentalització quan per l'elevada qualitat formal i per la singularitat del nou element a construir o la seva significació social aquest hagi de passar a ser un component principal del paisatge.

Criteri 10.15.- Evitar, en totes les intervencions, ocupar els terrenys amb més pendent. Quan siguin necessaris anivellaments, s'ha de procurar evitar l'aparició de murs de contenció de terres, i s'han de

salvar els desnivells amb desmunts o talussos amb pendents que permetin la revegetació. Per tal de minimitzar l'impacte visual, les edificacions s'han d'esglaonar o s'han de descompondre en diversos elements simples articulats evitant la creació de grans plataformes horitzontals que acumulin en els seus extrems importants diferències de cota entre el terreny natural i el modificat.

Criteris exclusius per als parcs eòlics

Criteri 10.16.- Limitar la col·locació de tanques als casos imprescindibles i, en tot cas, procurar que siguin permeables visualment, accessibles al pas de la petita fauna i que, si es considera oportú, vagin acompanyades de vegetació adequada.

Criteri 10.17.- Evitar la instal·lació de parcs eòlics a una distància reduïda dels miradors de consolidació prioritària definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11).

Criteri 10.18.- Evitar la instal·lació de parcs eòlics a les franges de seguretat a l'entorn dels nuclis amb fesomia singular (patrons urbans i nuclis singulars) descrits a l'objectiu de qualitat paisatgística 1 (veure capítol 11).

Criteri 10.19.- Avaluar les relacions de visibilitat entre els nous parcs eòlics i les àrees paisatgístiques amb valor simbòlic reconegudes en el mapa 8 de valors simbòlics del present Catàleg.

Criteri 10.20.- Prioritzar les localitzacions dels aerogeneradors de dimensions reduïdes en polígons industrials i comercials i àrees periurbanes si s'escau.

Criteri 10.21.- Minimitzar els moviments de terres a realitzar i l'eixamplament o obertura de camins. Evitar alhora l'afectació i desboscament de masses forestals i permetre la continuïtat de l'activitat agrícola, si existeix, de manera que s'afecti el menys possible la capa d'usos existent. D'altra banda, garantir la revegetació de totes les superfícies denudades i el manteniment de la vegetació replantada durant un mínim de dos anys a base d'espècies autòctones i amb patrons de plantació similars a les formacions presents a l'entorn i pròpies del paisatge de la zona.

Criteri 10.22.- Disposar els aerogeneradors, atenent a criteris d'ordre i composició coherents amb el paisatge preexistent. Es considera un bon criteri buscar una geometrització perceptible de la implantació dels molins, mitjançant l'establiment de pautes relatives a les alçades, distàncies, alineacions, densitat, etc..., que són pròpies de la necessària ordenació dels elements artificials repetitius.

Criteris exclusius per als parcs fotovoltaics

Criteri 10.23.- Evitar la instal·lació de parcs fotovoltaics en fons escènics emblemàtics.

Criteri 10.24.- Evitar la instal·lació de parcs fotovoltaics a una distància reduïda dels miradors de consolidació prioritària.

Criteri 10.25.- Evitar la concentració de parcs fotovoltaics en les zones de major exposició visual definides en el mapa de grau d'exposició visual ponderada pel nombre d'observadors potencials.

Criteri 10.26.- Prioritzar els parcs fotovoltaics en cobertes d'edificacions existents i futures.

Criteri 10.27.- Prioritzar com a zones d'implantació de parcs fotovoltaics espais degradats per activitats o afectats per infraestructures existents (zones extractives, entorn d'infraestructures viàries, línies elèctriques existents, etc...).

Criteri 10.28.- Ubicar, sempre que sigui possible, els equips necessaris per al funcionament de les instal·lacions de parcs fotovoltaics (llevat dels transformadors) en una sola construcció, prioritzant la millora i ampliació (si cal) de construccions existents enfront de la creació de noves construccions. Aquesta hauria d'estar situada sempre que sigui possible a prop de les construccions existents o en cossos annexos a elles. Valorar, quan no sigui adjacent o a l'interior de construccions, la conveniència de col·locar-la el més a prop possible del punt de connexió per minimitzar l'estesa elèctrica aèria, o bé soterrar-la.

Criteris comuns per als parcs eòlics i fotovoltaics

Criteri 10.29.- Incorporar la cartografia del Catàleg com a informació de base per a l'eventual revisió del Pla Territorial Sectorial de la implantació de l'energia eòlica i solar (si és el cas) de Catalunya i també per la tramitació dels projectes d'instal·lació d'energia eòlica i solar.

Criteri 10.30.- Vetllar perquè l'estudi d'impacte i integració paisatgística preceptiu que acompanya els projectes i plans especials de parcs eòlics i fotovoltaics, que té el contingut que estableix el Decret 343/2006, de 19 de setembre, incorpori els condicionants establerts en el present Catàleg pel que fa a valors, elements i actuacions en el paisatge.

Criteri 10.31.- Promoure parcs fotovoltaics i eòlics de dimensió petita o mitjana, que aprofitin com a línies d'evacuació la xarxa elèctrica preexistent i que subministrin electricitat als nuclis de població propers.

Criteri 10.32.- Determinar la obligatorietat de soterrar les línies d'evacuació elèctrica dels nous parcs fins a connectar amb la xarxa de distribució existent i projectar-la pel mateix traçat que els accessos a la instal·lació.

Criteri 10.33.- Establir mecanismes que permetin revertir els beneficis d'aquestes instal·lacions, entre altres vies, en la millora i restauració dels paisatges que envolten els parcs eòlics i fotovoltaics.

Criteri 10.34.- Definir com a estratègia d'implantació, un model territorial per als nous parcs eòlics i fotovoltaics que prevegi els efectes de covisibilitat i l'impacte acumulatiu amb altres parcs existents o futurs. Per assolir aquest objectiu cal una planificació conjunta dels espais aptes i de la capacitat de càrrega territorial admissible.

Criteri 10.35.- Considerar els trets estructurals del paisatge (geometria del parcel·lari, orografia, camins, xarxa hidrogràfica, vies de comunicació, arbres singulars, murs de pedra seca, formacions vegetals d'interès ecològic o paisatgístic, patrimoni construït, i altres elements de valor històric, natural, estètic, simbòlic i espiritual reconeguts en aquest Catàleg) en el disseny dels parcs eòlics i fotovoltaics, de manera que es mantingui el mosaic territorial existent.

Criteri 10.36.- Garantir la revegetació de totes les superfícies denudades i el manteniment de la vegetació introduïda de manera que es faciliti la integració en superfície de la zona afectada.

ACCIONS

Acció 10.1.- Mantenir en bon estat els camins rurals d'accés a les zones de conreu per evitar l'abandonament per manca d'accés.

Acció 10.2.- Cercar ajuts econòmics pel conreu d'àrees destinades a l'alimentació d'espècies faunístiques protegides.

Acció 10.3.- Determinar mitjançant un catàleg d'espècies vegetals aquelles que millor s'adaptin a les condicions del lloc.

Acció 10.4.- Difondre, promocionar i divulgar les espècies conreades a cada indret (etiqueta km 0) per tal de contribuir a la seva viabilitat econòmica.

Acció 10.5.- Establir mecanismes de coordinació i ajut per a la reconstrucció de masies i la seva posterior adhesió a la xarxa de turisme rural.

Acció 10.6.- Realitzar estudis del grau d'ocupació i estat de conservació de les construccions rurals per promoure la rehabilitació i possible conversió a altres activitats com l'allotjament de turisme rural com a part del sistema econòmic i turístic de la regió.

Acció 10.7.- Elaborar un inventari de les principals construccions en sòl no urbanitzable de les Comarques Centrals que estiguin fora d'ús i que tinguin una baixa qualitat paisatgística. Podrien especificar-se noves finalitats per a cada construcció (eliminació, reutilització per a usos diferents, etc.).

Acció 10.8.- Realitzar un estudi paisatgístic integral i global del conjunt de projectes eòlics presentats per a les unitats de les Comarques Centrals que incorpori tant aspectes del mateix territori receptor com la percepció social que en té la població.

Acció 10.9.- Promoure la regulació en els nous plans d'ordenació urbanística municipals, o en la revisió dels vigents, de la implantació d'instal·lacions eòliques o solars dins dels respectius termes municipals i determinar les àrees que en queden excloses. En aquest sentit, prendran la informació continguda al Catàleg com a material de referència.

Acció 10.10.- Sensibilitzar la població sobre la funció d'aquestes instal·lacions elèctriques en termes de producció d'energia renovable i sobre les possibilitats d'integració paisatgística d'aquestes centrals.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 11

Un sistema d'itineraris i miradors que ofereixin les seqüències visuals i les vistes panoràmiques més rellevants i que permetin descobrir la diversitat i els matisos dels paisatges de les Comarques Centrals.

CRITERIS

Criteri 11.1.- Definir en el planejament urbanístic una xarxa de punts culminants com a miradors fixos i una xarxa de carreteres i camins com a miradors lineals en els quals la percepció i la interacció amb el paisatge hauria de ser àmplia i suggeridora.

Criteri 11.2.- Promoure, per part dels agents públics i privats, l'ús dels miradors i dels itineraris paisatgístics citats en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11) com una estratègia més de sensibilització en paisatge.

Criteri 11.3.- Condicionar els miradors de manera austera amb la finalitat de no artificialitzar els llocs i de no interferir la contemplació de les vistes panoràmiques. És a dir, s'evitarà que l'emplaçament de construccions o instal·lacions alteri la qualitat de les vistes principals i les preexistents que desfigurin la imatge de proximitat es traslladaran o s'enderrocaran.

Criteri 11.4.- Condicionar els itineraris paisatgístics amb solucions constructives i acabats d'acord amb els valors, amb la naturalesa de la via (carretera, xarxa ferroviària o camí) i, sobretot, amb la voluntat de crear una imatge global que sigui coherent amb els entorns que travessa; com també, potenciar la creació de seqüències visuals i d'escenes panoràmiques intencionades.

Criteri 11.5.- Facilitar, i també preveure en el planejament urbanístic, l'accés des dels assentaments urbans als miradors i als itineraris però, sobretot, als ubicats dins l'àrea periurbana i als que ofereixin unes millors vistes panoràmiques.

Criteri 11.6.- Evitar que la construcció de nova xarxa viària i ferroviària fragmenti els itineraris no motoritzats citats en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11).

Criteri 11.7. Vincular la xarxa de miradors i d'itineraris dins les estratègies turístiques de les Comarques Centrals integraran la xarxa de miradors i recorreguts definida en el Catàleg per tal de fomentar el paisatge com un atractiu turístic de primer ordre.

ACCIONS

Acció 11.1.- Afegir els miradors, definits a l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11), en el Pla territorial parcial i que són els següents:

- Serra-seca
- Tossal de la Creu de Codó
- Mirador de Gresolet
- Santuari de Bellmunt
- Puig de la Força
- Matagalls
- Puigsagordi
- Santuari dels Munts
- Santuari de Lurdes
- Santa Maria de la Guàrdia
- Santuari de Queralt
- Castellvell de Solsona
- Castell de Cardona
- Castell de Balsareny
- Montcau
- Castell de Boixadors
- Torre de la Manresana
- Castell de Queralt
- Tossa de Montbui
- Sant Jeroni

Acció 11.2.- Afegir la xarxa d'itineraris paisatgístics, definits a l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11), en el Pla territorial parcial de les Comarques Centrals.

Els itineraris motoritzats són els següents:

- Eix Transversal, d'Espinelves a Pujalt (C-25)
- Eix del Llobregat, de Castellbell i el Vilar al túnel del Cadí (Guardiola de Berguedà; C-16)
- Nacional II, de la Panadella (Montmaneu) al Bruc (A-2)
- Eix del Cardener, de Monistrol de Montserrat a Solsona (C-55)
- Eix del Congost, d'Aiguafreda a la Farga de Bebié (Montesquiu, les Lloses; C-17)
- Carretera de Moià, de Manresa a Vic (N-141c)
- Carretera de Valls, de Manresa a la Llacuna (C-37)
- Eix Prepirinenc, de Castellar de la Ribera a Borredà (C-26)
- Carretera d'Olost, de Vic a Berga (C-154)

Els itineraris no motoritzats són els següents:

- GR-1 Sender Transversal, d'Alpens al coll del Vent (Odèn)
- GR-2 la Jonquera - Aiguafreda, del coll Sabastida (Rupit i Pruit) a Can Brull (Aiguafreda)
- GR-3 Sender Central de Catalunya, del castell de Milany (Vidrà) a Santes Creus del Bordell (Pinell de Solsonès)
- GR-4 Puigcerdà - Montserrat, de Comabella (Bagà) al monestir de Montserrat (Monistrol de Montserrat)
- GR-5 Sender dels Miradors, del molí de l'Adrobau (Montseny, el Brull) al Cafè (el Brull)
- GR-7 Andorra - Fredes, de coll de Port (Josa i Tuixén, la Coma i la Pedra) a Bellprat

- GR-96 Camí Romeu a Montserrat (de Sant Miquel de Gonerres a Monistrol de Montserrat)
- GR-107 Camí dels Bons Homes, del santuari de Queralt (Berga) al coll de Pendís (Bellver de Cerdanya, Guardiola de Berguedà)
- GR-150 Entorn a la Serra del Cadí, del coll de Pal (Bagà) al coll de Mola (Gósol)
- GR-171 Santuari de Pinós - refugi del Caro, del santuari de Pinós (Pinós) a la Fita (Castellfollit de Riubregós)
- GR-172 Bellprat - refugi de la Mussara, de Bellprat al monestir de Montserrat (Monistrol de Montserrat)
- GR-176 Ruta de les Vint Ermites, circular pel rodal de Navàs i Puig-reig
- GR-177 Ruta del Moianès, circular per tot l'àmbit del Moianès
- GR-179 Sender dels Maquis, del santuari de Queralt (Berga) al monestir de Montserrat (Monistrol de Montserrat)
- GR-210 Ruta del Ter, de la Farga de Bebié (Montesquiu) al pantà de Sau (Vilanova de Sau)
- GR-241 Sender circular de Borredà

Acció 11.3.- Considerar la xarxa de miradors i d'itineraris paisatgístics, definits a l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11), com un recurs més per a l'oferta turística supramunicipal de les Comarques Centrals.

Acció 11.4.- Consensuar, entre els agents públics i privats, un protocol per a condicionar, senyalitzar i mantenir la xarxa de miradors i d'itineraris.

Acció 11.5.- Editar per part dels poders públics, amb la col·laboració d'entitats, de guies oficials d'interpretació del paisatge, divulgació de la xarxa de camins, assenyalament de fites, espais d'interès, mesures de manteniment i mesures complementàries de seguretat.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 12

Unes fites i fons escènics preservats i revalorats que es mantinguin com a referents visuals i identitaris de qualitat, així com unes singularitats geomorfològiques preservades com a elements configuradors i emblemàtics del paisatge.

CRITERIS

Criteri 12.1.- Delimitar en el planejament urbanístic àrees a les formes de relleu amb la finalitat de garantir la imatge de conjunt dels fons escènics, singularitats geomorfològiques i fites definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 12 (veure capítol 11). En conseqüència, caldria regular la mida, la forma i el color dels volums de les construccions, instal·lacions i serveis tècnics.

Criteri 12.2.- Minimitzar, en la mesura del possible, les grans construccions, les alteracions geomorfològiques o la instal·lació de torres de radiocomunicació, parcs edítics o altres elements en llocs que puguin distorsionar notablement els fons escènics emblemàtics següents: el Port del Comte, el Pedraforca, Penyes altes del Moixeró, Serra de Busa, Serra de Queralt, la Quar, el Collsacabra, la Tossa de Montbui, la Serra de Bellmunt, Sant Llorenç del Munt, el Montseny i Montserrat.

Criteri 12.3.- Preservar, en la mesura del possible, la imatge de les singularitats geomorfològiques següents: la Muntanya de sal de Cardona, el Montcau, Montserrat, els cingles de la serra de Busa i el Lord, els cingles de Tavertet, el Pedraforca, els turons de la plana ausetana i els serrats i costes de Torelló.

Criteri 12.4.- Limitar, pel fet de escenaris especialment fràgils, la concessió de noves llicències d'explotació d'activitats extractives en els paisatges constituïts per les fites, singularitats geomorfològiques i fons escènics definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 12 (veure capítol 11).

Criteri 12.6.- Promoure les actuacions encaminades a recuperar els fons escènics i fites que hagin estat malmeses per construccions o infraestructures. En aquest sentit, es potenciaran els moviments de terra destinats a restituir la morfologia natural degradada.

Criteri 12.7.- Minimitzar els moviments de terres motivats per l'agricultura, les infraestructures i les edificacions que no haurien d'anar més enllà dels que siguin estrictament necessaris.

Criteri 12.8.- Integrar els moviments de terra (desmunts, terraplens) prenent com a referència les característiques del sòl pel que fa al pendent i garantint una revegetació coherent amb el paisatge de l'entorn.

Criteri 12.9.- Preservar la morfologia pròpia del lloc en el cas dels espais d'interès geològic de Catalunya que estan llistats a l'objectiu de qualitat paisatgística 9 (veure capítol 11).

ACCIONS

Acció 12.1.- Protegir tots els fons escènics i les singularitats geomorfològiques que identifica el Catàleg, definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 12 (veure capítol 11) com a referents paisatgístics i identitaris de les Comarques Centrals.

Acció 12.2.- Promoure l'elaboració d'un inventari d'edificacions i infraestructures existents a les Comarques Centrals que obstaculitzen o desvirtuen la imatge de les fites i fons escènics des dels miradors i itineraris definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 11), així com d'altres indrets d'accés, avaluant-ne el grau d'impacte visual i determinant estratègies d'integració o, si s'escau, eliminació.

Acció 12.3.- Promoure la recuperació de fons escènics, singularitats geomorfològiques i fites que hagin estat malmesos per construccions o infraestructures. Es prioritzaran aquelles actuacions que afectin les fites, singularitats geomorfològiques i fons escènics definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 12 (veure capítol 11).

Acció 12.4.- Establir per part dels poders públics programes d'educació i interpretació que relacionin i expliquin la presència i localització dels fons escènics i fites de les Comarques Centrals i els relacionin amb la resta de valors paisatgístics que contenen.

PROPOSTA DE MESURES I ACCIONS TRANSVERSALS

La proposta de mesures (criteris) i accions presenta un conjunt d'elements transversals que depassen els 12 objectius de qualitat paisatgística i que també han de ser considerats a les Comarques Centrals. A continuació es presenten les propostes de mesures (criteris) i accions relatives a aquests elements transversals i que són aplicables a l'àmbit territorial de les Comarques Centrals:

- Promoure la **creació de figures de gestió supramunicipals** amb l'objectiu que les diferents administracions consensuin les mesures i accions de forma compartida i estableixin mecanismes de gestió conjunta.
- Desenvolupar **instruments que permetin la concertació i el consens** en relació amb la gestió, ordenació i protecció del paisatge per part dels diferents agents de les Comarques Centrals que hi intervenen (polítics, econòmics i socials). Un exemple dels instruments a desenvolupar són les **cartes del paisatge**, com les que ja s'està desenvolupant al Lluçanès.
- Garantir els mecanismes adequats per a la participació dels ciutadans en les decisions futures que afectin el paisatge, com una via de reconeixement dels seus paisatges. En aquest sentit, cal establir procediments (enquestes, fòrums de debat, etc.) per a la **participació activa de la població**. Els mecanismes de participació haurien d'incloure la presentació d'informació visual infogràfica i tècniques de modelització que facilitin la comprensió.
- Incorporar la **valoració dels elements intangibles del paisatge** (simbòlics, identitaris, etc.) en els procediments de participació a escala local, ja que sovint aquests elements són més fàcilment perceptibles pels habitants o els visitants d'un territori.
- Fomentar l'**educació en els valors del paisatge** a la població de les Comarques Centrals com a mecanisme de conscienciació de la necessitat de gestió, ordenació i protecció del paisatge. És molt important que una societat aprengui a conèixer els seus paisatges i els trets que els defineixen per tal de posar-los en valor i reconèixer quan i perquè aquests valors poden estar en perill. Una primera via és la publicació del Catàleg de paisatge.
- **Protegir i posar en valor el patrimoni intangible vinculat al paisatge** (tècniques tradicionals de treball de la terra, contes, cançons, pintura de paisatge, etc.), que han contribuït a la identitat dels paisatges.
- Endegar una **gestió activa del paisatge no visual**, per exemple, l'acústic, identificant les característiques no visuals del paisatge.

